

Riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om värdeandelssystemet och till annan lagstiftning om en nationell värdepapperscentral

Till riksdagen har överlämnats regeringens proposition nr 192/1996 rd med förslag till lag om ändring av lagen om värdeandelssystemet och till annan lagstiftning om en nationell värdepapperscentral. Riksdagen, som

i ärendet mottagit ekonomiutskottets betänkande nr 23/1996 rd, har förkastat förslaget till lag om ändring av 3 § lagen angående rättighet att idka näring och antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om värdeandelssystemet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 17 maj 1991 om värdeandelssystemet (826/91) 4—7 §§, 8 § 1 mom., 9 och 10 §§, 11 § 1 och 2 mom., rubriken för 3 kap., 12—23 §§, 24 § 1 mom., 25 och 26 §§, 26 a § 1 mom., 27 § 1 mom. och 28 § 1 mom. samt 29, 32 och 33 §§, av dessa lagrum 10 § sådan den lyder i lag av den 22 april 1994 (278/94), 15 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 22 juli 1991 (1070/91), 26 §, 26 § 1 mom. och 28 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 8 december 1995 (1386/95), samt fogas till 8 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 26 b §, som följer:

4 §

Förteckningar

Över ägarna av sådana värdeandelar som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 1, 3 och 4 punkten värdepappersmarknadslagen och som hör till värdeandelssystemet skall hos värdepapperscentralen för emittenternas räkning föras aktieägarförteckningar för varje emittent och andra motsvarande ägarförteckningar.

Hos värdepapperscentralen förs förteckningar över ägarna av sådana värdeandelar som hör till värdeandelssystemet och som avses 1 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten värdepappersmarknadslagen. Hos värdepapperscentralen skall också föras en förteckning över dessa värdeandelar i olika värdeandelsregister.

5 §

Internationella depåbevis

På ansökan av emittenten kan värdepapperscentralen efter att ha fått tillstånd av vederbörande ministerium, med avvikelse från 2 § 2 mom., för en värdeandel som har emitterats eller skall emitteras utom Finland besluta utfärda ett internationellt depåbevis till innehavaren eller en bestämd person. Ett internationellt depåbevis kan utfärdas endast om det är nödvändigt på den utländska värdepappersmarknad där det är meningen att emittera depåbeviset. Vad 3 § 2 mom. stadgar tillämpas inte på en värdeandel för vilken ett internationellt depåbevis har utfärdats.

6 §

Tillsyn

Finansinspektionen övervakar att denna lag samt de med stöd av den utfärdade och fastställda stadgandena, föreskrifterna, reglerna och anvisningarna följs. Denna lag medför inte ändringar i datasekretessmyndigheternas befogenheter enligt personregisterlagen (471/87).

7 §

Registeransvariga

Värdeandelsregister kan föras av

- 1) finska staten,
- 2) Finlands Bank, samt
- 3) kreditinstitut som avses i kreditinstituts-lagen (1607/93), värdepappersföretag som avses i lagen om värdepappersföretag (579/96), fondbörser och clearingorganisationer som avses i värdepappersmarknadslagen, optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/88) samt av andra samman-slutningar som av särskilda skäl i Finland har beviljats koncession för detta ändamål.

Det aktiebolag (*värdepapperscentralen*) som sköter värdepapperscentralen är skyldigt för skötseln av sina uppgifter att föra ett värdeandelsregister.

8 §

Beviljande av koncession

Koncession som avses i 7 § 1 mom. 3 punkten beviljas av statsrådet, som skall begära utlåtande av finansinspektionen och värdepapperscentralen med anledning av ansökningar om koncession.

— — — — —
Vederbörande ministerium kan i syfte att säkra värdeandelsystemets tillförlitlighet och ändamålsenliga utveckling utfärda närmare föreskrifter om de uppgifter som den registeransvarige skall lämna i koncessions-ansökan.

9 §

Återkallande av koncession och begränsning av verksamheten

På framställning av finansinspektionen kan statsrådet återkalla koncessionen, om den registeransvarige i sin verksamhet väsentligen bryter mot lag eller förordning eller mot föreskrifter som en myndighet har utfärdat med stöd därav. Koncessionen kan likaså återkallas om den registeransvarige i sin verksamhet bryter mot villkor eller begränsningar som anges i koncessionen eller mot värdepapperscentralens regler eller om den registeransvarige inte längre uppfyller de i 8 § angivna koncessionsföresättningarna. I stället för att återkalla koncessionen kan statsrådet enligt 2 mom. begränsa den registeransvariges rätt att föra värdeandelsregister, ifall en sådan begränsning kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Statsrådet kan för viss tid begränsa den registeransvariges koncessionsenliga verksamhet, om den registeransvarige konstateras ha förfarit oskickligt eller oaktsamt i denna eller om det är uppenbart att den registeransvariges verksamhet äventyrar stabiliteten i värdeandelsystemet eller placerarnas fördel.

När koncessionen har återkallats övergår skötseln av värdeandelsregistret omedelbart på värdepapperscentralen. Värdepapperscentralen skall utan dröjsmål se till att registrets verksamhet avslutas.

10 §

Kostnaderna för värdepapperscentralens värdeandelsregister

I värdepapperscentralens värdeandelsregister förs i fråga om värdeandelar som avses i 4 § 1 mom. värdeandelskonton i värdeandelsägarnas namn. Emittenterna svarar för kostnaderna för dessa värdeandelskonton. Värdepapperscentralen får dock uppbära ersättning av kontoinnehavaren för sådana noteringar och kontobesked som beror på att en värdeandel överförs till ett konto i ett annat värdeandelsregister eller på pantsätt-

ning av en värdeandel, överlåtelsebegränsning eller åtgärder som nämns i 5 § lagen om värdeandelskonton. Värdepapperscentralen skall öppna ett värdeandelskonto för envar som förbinder sig att följa kontoavtal samt fullgöra betalnings- och andra förpliktelser i anslutning till värdeandelskontot.

11 §

Personer som sköter värdeandelsregister

Den registeransvarige skall bland sina anställda utse minst en person att sköta värdeandelsregistret. Den som sköter registret skall vara en myndig person som inte är försatt i konkurs eller har meddelats näringsförbud. Minst en av dem som sköter registret skall ha avlagt juris kandidatexamen och vara bosatt i Finland. Den som sköter registret skall dessutom uppfylla de behörighetsvillkor som vederbörande ministerium har uppställt.

När någon utses till eller befrias från uppgiften att sköta ett värdeandelsregister skall finansinspektionen och värdepapperscentralen underrättas om detta.

3 kap.

Värdepapperscentralen

12 §

Värdepapperscentralens koncession

Statsrådet kan på ansökan bevilja ett finländskt aktiebolag koncession att verka som värdepapperscentral, om bolaget visar att det sannolikt kan hantera alla värdeandelar som har överförts till värdeandelssystemet, cleara avslut och andra transaktioner med värdeandelar som avses i 4 § 1 och 2 mom. samt att det tillförlitligt och på ett sätt som tryggar värdeandelssystemets ändamålsenliga utveckling kan dra försorg om alla de uppgifter som 13 § stadgar. Koncession kan beviljas endast under förutsättning att sökanden bedöms ha ekonomiska och tekniska resurser att verka som värdepapperscentral samt en tillförlitlig organiserad förvaltning och en tillräcklig risktäckningskapacitet. Statsrådet skall begära Finlands Banks och finansinspektionens utlåtande om koncessionsansökan. Statsrådet kan efter att ha hört

sökanden uppställa villkor för koncessionen samt begränsa den.

Statsrådet kan återkalla koncessionen om värdepapperscentralen i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lag eller förordning eller mot föreskrifter som en myndighet har utfärdat med stöd därav, mot värdepapperscentralens regler eller mot villkor eller begränsningar som anges i koncessionen eller om de för beviljande av koncession stadgade förutsättningarna inte längre finns. Efter återkallandet av koncessionen kan statsrådet utfärda närmare bestämmelser om skötseln av värdepapperscentralens uppgifter eller om överföring av dem till någon annan sammanslutning eller om avslutande av värdepapperscentralens verksamhet.

13 §

Värdepapperscentralens uppgifter

Värdepapperscentralen skall sköta gemensamma uppgifter inom värdeandelssystemet. I detta syfte skall värdepapperscentralen

1) upprätthålla de centrala datasystem som värdeandelssystemets funktion förutsätter,

2) föra de förteckningar som avses i 4 § denna lag och i 3 och 4 §§ lagen om värdeandelskonton samt det värdeandelsregister som avses i 7 § 2 mom. i denna lag,

3) tillhandahålla tjänster i samband med utnyttjandet och hanteringen av de förteckningar som värdepapperscentralen för samt i samband med upprätthållandet av värdeandelssystemet,

4) bestämma reglerna och principerna för datakommunikationen mellan värdeandelsregistren, identifikationssignum för värdeandelar och rättsinnehavare samt övriga gemensamma rutiner inom värdeandelssystemet,

5) bestämma de dagar (*registerdagar*) då värdeandelsregistren skall vara i funktion,

6) bestämma hur sådana fel och oklarheter skall utredas som har uppstått vid överföringar mellan värdeandelsregistren,

7) bestämma de data- och registersäkerhetsrutiner som skall iakttas i samband med värdeandelskonton samt bestämma hur sådana beslutsdokument och kopior som hänför sig till beslut i värdeandelsregistren skall förvaras,

8) övervaka att de på värdeandelskontona noterade värdeandelarnas antal motsvarar det antal som är i omlopp,

9) föra en förteckning över sådana panträtter som avses i 7 § 1 mom. lagen om värdeandelskonton,

10) i övrigt sörja för värdeandelssystemets tillförlitlighet och utveckling samt vid behov utfärda anvisningar i anslutning härtill.

Värdepapperscentralen får utöver sådan verksamhet som avses i denna lag och som är tillåten för en clearingorganisation bedriva endast därtill nära ansluten verksamhet.

14 §

Tillämpning av lagen om aktiebolag

På värdepapperscentralen tillämpas lagen om aktiebolag (734/78), om inte något annat följer av denna lag eller av annan lagstiftning om värdepapperscentralen.

Värdepapperscentralen skall ha minst två revisorer, som skall vara av Centralhandelskammaren godkända revisorer eller revisionssammanslutningar.

15 §

Värdepapperscentralens regler och övervakningen av att de följs

Utöver vad 13 § stadgar om värdepapperscentralens uppgifter utfärdas regler för dess verksamhet. För värdepapperscentralens föreskrifter och regler skall statsrådets fastställelse utverkas. Statsrådet skall före fastställelsen begära Finlands Banks och finansinspektionens utlåtande om ansökan. Om Finlands Bank ger ett negativt utlåtande i frågor som hör till dess lagstadgade uppgifter, får föreskrifterna eller reglerna inte fastställas till denna del.

Registeransvariga skall innan de börjar föra register förbinda sig att följa värdepapperscentralens regler och föreskrifter. Värdeandelsemittenter skall innan deras värdeandelar kan överföras till värdeandelssystemet förbinda sig att följa värdepapperscentralens regler och föreskrifter.

Värdepapperscentralens styrelse övervakar att värdepapperscentralens regler, föreskrifter och anvisningar iakttas inom värdepapperscentralen. Dessutom övervakar värdepapperscentralens styrelse att de registeransvariga följer stadgandena om värdeandelssystemet samt de med stöd av dem utfärdade reglerna, föreskrifterna och anvisningarna.

Värdepapperscentralens styrelse skall underätta finansinspektionen om att en registeransvarig förfar på ett sätt som uppenbart strider mot stadgandena, reglerna eller föreskrifterna, ifall denne utan dröjsmål inte rättar sitt förfarande eller situationen inte rättas till på något annat sätt. Finansinspektionen skall dock alltid underrättas om ett förfarande som i väsentlig grad eller gång på gång strider mot stadgandena, reglerna eller föreskrifterna. De registeransvariga och andra som anlitar värdepapperscentralens tjänster skall på begäran ge värdepapperscentralen de specificerade upplysningar som den behöver för att kunna fullgöra sin tillsynsplikt enligt denna paragraf.

16 §

Internationella förbindelser

I egenskap av Finlands nationella värdepapperscentral samarbetar värdepapperscentralen med utländska nationella och internationella värdeandelsregister, clearing- och depositionsinstitut samt värdepapperscentraler. De konton och förteckningar som samarbetet förutsätter förs inom värdepapperscentralens värdeandelsregister. Värdepapperscentralen utfärdar regler för samarbetet.

17 §

Värdepapperscentralens ansvar

Om någon annan registeransvarig inte kan fullgöra sin skadeståndsskyldighet enligt lagen om värdeandelskonton, har den skadelidande rätt till ersättning av värdepapperscentralen. Värdepapperscentralen har då i sin tur rätt att kräva in ersättningen av den ersättningsskyldige.

18 §

Tryggande av värdepapperscentralens risktäckningskapacitet

Värdepapperscentralen skall bilda en fond för att trygga uppfyllandet av de förpliktelser som den har enligt denna lag och enligt lagen om värdeandelskonton (*värdepapperscentralens fond*). Inbetalningar till fonden skall göras av de registeransvariga och av dem som anlitar värdepapperscentralens

tjänster, likväl inte av i 10 § avsedda kunder. Vilka sammanslutningar som är skyldiga att avsätta medel till fonden anges närmare i fondens stadgar. Medel skall avsättas till värdepapperscentralens fond så att dess kapital tillsammans med den i 19 § angivna fonden uppgår till etthundratio miljoner mark vid den tidpunkt som värdepapperscentralens styrelse bestämmer, dock senast 15 år efter att denna lag har trätt i kraft.

Det ersättningsbelopp som värdepapperscentralen med stöd av sin regressrätt enligt 17 § har uppburit hos en ersättningsskyldig skall avsättas till värdepapperscentralens fond, till den del som ersättningen har betalats ur fonden.

Värdepapperscentralen kan ålägga en registeransvarig som avses i 7 § 1 mom. 3 punkten att teckna en ansvarsförsäkring som värdepapperscentralen har godkänt för att täcka skadeståndsansvaret enligt lagen om värdeandelskonton. Värdepapperscentralen har rätt att teckna en ansvarsförsäkring för att täcka sitt ansvar enligt 17 § och att använda värdepapperscentralens fond som självriskandel för denna försäkring.

19 §

Clearingfond

Värdepapperscentralen skall enligt värdepappersmarknadslagen ha en clearingfond.

Den fond som avses i 18 § och clearingfonden kan med tillstånd av vederbörande ministerium, i syfte att främja en rationell och effektiv förvaltning av tillgångarna, sammanslås till en enda fond om det kan garanteras att sammanslagningen inte minskar värdepapperscentralens risktäckningskapacitet och att de belopp som avkrävs de fonderingsskyldiga inte ökar jämfört med läget då fonderna är fristående från varandra.

20 §

Stadgarna för och förvaltningen av värdepapperscentralens fond

För värdepapperscentralens fonds stadgar skall statsrådets fastställelse utverkas.

Av stadgarna skall framgå

- 1) fondens namn och hemort,
- 2) grunderna för bestämmande av fonderingsbeloppen,
- 3) grunderna för användning av fondens

tillgångar till att täcka värdepapperscentralens ansvar,

4) huvudprinciperna för placeringen av fondens tillgångar och för fondens upplåning,

5) grunderna för användning av fondens årliga överskott samt för eventuell utdelning och återbäring av fondens överskottsmedel,

6) fondens räkenskapsperiod,

7) behörighetsvillkoren för revisorerna samt deras antal och mandatperiod,

8) förfarandet vid ändring av stadgarna.

Fonden sköts av värdepapperscentralens styrelse enligt vad som i fondens stadgar bestäms om förvaltningen.

21 §

Beslut om fonderingen

Värdepapperscentralens styrelse bestämmer årligen, efter att ha hört de fonderingsskyldiga sammanslutningarna, det minsta belopp som skall avsättas till värdepapperscentralens fond. Detta minimibelopp skall fastställas av vederbörande ministerium på framställning av värdepapperscentralen. Värdepapperscentralens styrelse beslutar om beloppet av envar fonderingsskyldig sammanslutnings inbetalning till fonden. Beloppet skall korrelera med värdepapperscentralens riskexponering till följd av de fonderingsskyldiga sammanslutningarnas verksamhet. Beräkningsgrunden skall vara densamma för samtliga registeransvariga och densamma för varje fonderingsskyldig som anlitar värdepapperscentralens tjänster.

Fondens tillgångar skall placeras på ett säkert sätt och så att fondens likviditet tryggas. Fondens tillgångar får inte placeras i fastigheter eller i sådana aktier eller andra värdepapper som ensamma eller tillsammans med andra värdepapper medför rätt att besitta en viss lägenhet eller del av en fastighet.

Fonden kan enligt vad som bestäms i stadgarna uppta kredit, om dess kapitalbas inte räcker för att täcka fondens ansvar.

22 §

Fondens självständighet och återbetalning av medel

Värdepapperscentralens fond kan inte betraktas som värdepapperscentralens eller de

fonderingsskyldiga sammanslutningarnas tillgångar. En registeransvarig eller en sammanslutning som anlitar värdepapperscentralens tjänster har inte rätt att återkräva gjorda inbetalningar. I fondens stadgar kan det likväl bestämmas att värdepapperscentralens styrelse får dela ut fondens avkastning och återbetala fondens medel, efter att fondens kapital uppnått det minimibelopp som 18 § stadgar. Utdelning får emellertid ske endast under förutsättning att fondens kapital inte underskrider minimibeloppet.

23 §

Rättelsenämnden

I anslutning till statsrådet finns en rättelsenämnd som har till uppgift att handlägga och avgöra de rättelseansökningar som avses i 36 § lagen om värdeandelskonton. Nämnden skall i sin verksamhet iakttäta laga rättegångsordning, och dess medlemmar har domaransvar. Utöver vad 36 § 3 mom. lagen om värdeandelskonton stadgar skall värdepapperscentralen svara för nämndens kostnader. I värdepapperscentralens stadgar kan det bestämmas hur de registeransvariga, de som anlitar värdepapperscentralens tjänster samt parterna i de ärenden som nämnden behandlar skall täcka dessa kostnader.

24 §

Rättelsenämndens sammansättning och beslutförhet

Rättelsenämnden består av en ordförande, en vice ordförande och fyra andra medlemmar. Ordföranden, vice ordföranden och de övriga medlemmarna utses av statsrådet för tre år. Ordföranden och vice ordföranden skall ha avlagt juris kandidatexamen och ha erfarenhet av domarvärv och skall inte kunna anses företräda de registeransvarigas, värdeandelsemittenternas eller placerarnas intressen. Två av medlemmarna skall utses bland personer som kan anses företräda placerarna och två på förslag av värdepapperscentralens bolagsstämma. I båda förslagen skall nämnas minst fyra personer.

25 §

Aktier och värdeandelar som jämföras med dem

Ett finländskt aktiebolag vars emitterade aktier är föremål för sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen skall överföra sina aktier till värdeandelsystemet, om inte finansinspektionen av särskilda skäl beviljar dispens.

På anhållan av en emittent kan värdepapperscentralen godkänna att andra aktier än de som nämns i 1 mom. samt andra värdeandelar som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 1, 3 och 4 punkten värdepappersmarknadslagen överförs till värdeandelsystemet. En aktie eller andel som ensam eller tillsammans med andra aktier eller värdeandelar ger rätt att besitta en viss lägenhet eller del av en fastighet får dock inte överföras till värdeandelsystemet.

26 §

Andelar i masskuldebrevslån och därmed jämförbara värdeandelar

Om överföring till värdeandelsystemet av värdepapper som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten värdepappersmarknadslagen beslutar värdepapperscentralen på ansökan av den registeransvarige som företräder emittenten. Värdepapperscentralen skall före beslutet underrätta Finlands Bank, ifall det är fråga om en ansökan som har betydelse för skötseln av bankens lagstadgade uppgifter.

I 1 mom. angivna värdepapper vilka emitteras efter en tidpunkt som stadgas i förordning och vilka är föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen skall överföras till värdeandelsystemet, om inte finansinspektionen av särskilda skäl beviljar dispens.

Skyldigheten enligt 2 mom. gäller inte kreditinstitut som direkt eller indirekt ägs av kommuner eller där kommuner har bestämmanderätten.

26 a §

Överföring av skuldebrev till värdeandelssystemet

Om den registeransvariges ansökan gäller ett skuldebrev eller något annat sådant värdepapper, skall värdepapperscentralen i sitt beslut enligt 26 § bestämma den tidpunkt från och med vilken värdepapperet kan överföras till värdeandelssystemet. Värdepapperscentralen kan i sitt beslut meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som noteras i värdeandelssystemet och om noteringsförfarandet när ett värdepapper överförs till värdeandelssystemet. Innan beslutet fattas skall värdepapperscentralen kontrollera att emittenten, i ett avtal som emittenten har ingått tillsammans med en eller flera registeransvariga eller på något annat sätt, har säkerställt att alla värdepappersägare har möjlighet att få sin rätt noterad i värdeandelssystemet.

26 b §

Privata aktiebolags och utländska värdepapper

Utan hinder av 2 § kan i värdepapperscentralens regler bestämmas att i lagen om aktiebolag avsedda privata aktiebolags värdepapper och utländska värdepapper kan överföras till värdeandelssystemet. Därvid skall i tillämpliga delar iakttas vad detta kapitel och i 3 a kap. lagen om aktiebolag stadgar. Närmare föreskrifter om förfarandet ges i värdepapperscentralens regler. Innan utländska värdepapper överförs till värdeandelssystemet måste värdepapperscentralen kunna förvissa sig om att överföringen och hanteringen av värdeandelarna kan ske utan risk för tillförlitligheten och ändamålsenligheten i värdeandelssystemets funktion eller placerarskyddet.

27 §

Emissionskonto

När en värdeandel överförs till värdeandelssystemet skall ett emissionskonto öppnas. Emissionskonton förs inom värdepapperscentralens värdeandelsregister.

28 §

Förvaltarregistrering

Om en värdeandel har noterats på ett sådant förvaltningskonto som avses i 5 a § lagen om värdeandelskonton eller om ett internationellt depåbevis har utfärdats för värdeandelen, skall i den förteckning som avses i 4 § i stället för ägaren antecknas den som sköter förvaltarregistreringen. I förteckningen kan också annars i stället för ägaren antecknas den som sköter förvaltarregistreringen, om en utlänning eller en utländsk sammanslutning eller stiftelse äger värdeandelen. Förvaltarregistreringen kan skötas av innehavaren av ett förvaltningskonto eller en registeransvarig eller en värdepappersförmedlare som avses i 1 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen. För uppgiften att sköta förvaltarregistreringen kan värdepapperscentralen också godkänna en utländsk värdepapperscentral eller någon annan sådan utländsk sammanslutning som står under tillräcklig offentlig tillsyn och vars ekonomiska verksamhetsbetingelser och förvaltning uppfyller kraven på en tillförlitlig skötsel av uppgifterna. Vederbörande ministerium kan begränsa rätten att förvaltarregistrera värdeandelar som avses i 4 § 1 mom. och som inte är föremål för offentlig handel i utlandet.

29 §

Tystnadsplikt

Den som är medlem i ett organ hos den registeransvarige eller värdepapperscentralen eller i rättelsenämnden eller som är anställd hos någon eller något av dem får inte yppa eller på något annat sätt röja vad han i sitt uppdrag har fått veta om en värdeandelsägares, emittents eller någon annans ekonomiska ställning eller enskilda förhållanden. Beträffande sådana uppgifter som nämns i 28 § 3 mom. och andra sådana uppgifter som värdeandelsemittenten i denna egenskap har fått gäller tystnadsplikten även den som är medlem i ett organ eller anställd hos emittenten. Uppgiften får dock röjas, om den är offentliggjord eller om den till vars förman tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke eller om det har stadgats eller i behörig ordning bestämts att en sådan uppgift får yppas.

32 §

Vite

Har ett bolag inte enligt 25 § 1 mom. överfört sina aktier till värdeandelssystemet, kan finansinspektionen vid vite förplikta bolaget att före en viss dag överföra aktierna till värdeandelssystemet. Vitet döms ut av finansinspektionen.

33 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställighet av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

1. Denna lag träder i kraft den 1997.

2. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft. Statsrådet kan på ansökan bevilja det för värdepapperscentralens verksamhet bildade aktiebolaget rätt att vidta förberedande åtgärder för att inleda verksamheten, till dess att koncession har beviljats enligt 12 §. Bolaget skall ansöka om koncession att verka som värdepapperscentral samt enligt värdepappersmarknadslagen om koncession för clearingorganisationsverksamhet. På bolagets

verksamhet skall tillämpas vad som stadgas om värdepapperscentralens verksamhet och tillsynen över den.

3. Registeransvariga som har beviljats koncession innan värdepapperscentralens regler fastställts skall förbinda sig att iakttä reglerna när dessa har fastställts, eller upphöra med registerföringen inom sex månader efter att reglerna fastställts. Värdepapperscentralens regler binder den registeransvarige till dess att registerföringen har avvecklats, även om den registeransvarige inte har förbundit sig att följa reglerna. Emittenter vilkas värdeandelar har anslutits till värdeandelssystemet innan värdepapperscentralens regler fastställts skall förbinda sig att följa reglerna när dessa har fastställts eller ta ut värdeandelarna ur värdeandelssystemet inom aderton månader efter lagens ikraftträdande. Den registeransvarige skall härvid på emittentens bekostnad över de värdeandelar som avses i lagens 26 § ge ett skuldebrev till den som det datum som emittenten meddelat till värdepapperscentralen har noterats som innehavare av värdeandelskontot, om något annat inte följer av kontonoteringarna. Emittenten svarar för kostnaderna för att en värdeandel avförs. Värdepapperscentralens regler binder emittenten till dess att värdeandelarna har avförts från värdeandelssystemet, även om emittenten inte har förbundit sig att följa värdepapperscentralens regler. Värdeandelsföreningens stadgar och de föreskrifter som föreningen meddelat samt stadgarna för det andelslag som sköter aktiecentralregistret gäller i den mån de berör värdepapperscentralens verksamhet såsom dennas regler, till dess att värdepapperscentralens regler fastställs.

4. När värdepapperscentralen har beviljats koncession övergår värdeandelsföreningens och dess säkerhetsfonds skyldigheter och rättigheter, inklusive tillgångarna och skulderna, till värdepapperscentralen. Värdeandelsföreningens säkerhetsfonds kapital jämte avkastningen på detta överförs härvid utan vederlag till den fond som skall bildas enligt 18 §. Till värdepapperscentralen övergår samtidigt de rättigheter och skyldigheter som är förenade med de förteckningar som avses i 4 § 1 mom. lagen om värdeandelssystemet och med aktiecentralregistrets värdeandelsregister samt de övriga lagstadgade uppgifter som ankommer på det andelslag som sköter aktiecentralregistret. Värdeandelsföreningens styrelse skall uppgöra bokslutet för räken-

skapsperioden före lagens ikraftträdande samt avge slutredovisning i samband med föreningens upplösning. Bokslutet och slutredovisningen skall överlämnas till föreningens fullmäktige för godkännande. Vederbörande ministerium skall underrättas om godkännandet av bokslutet och slutredovisningen. Föreningen anses upplöst när ministeriets beslut om att med anledning av underrättelsen upplösa föreningen har trätt i kraft.

5. Vad 4 punkten stadgar gäller dock inte sådan i lagen om värdeandelskonton avsedd aktiecentralregistrets skadeståndsskyldighet för vilken grunden har uppkommit innan värdepapperscentralens koncession beviljats. Andelslaget som sköter aktiecentralregistret ansvarar för den skadeståndsskyldighet som avses i detta moment, till dess att tio år förflutit från beviljandet av koncessionen. De sammanslutningar som blivit medlemmar i andelslaget som sköter aktiecentralregistret senast vid den tidpunkt då värdepapperscentralens koncession beviljades, skall enligt andelslagets stadgar täcka andelslagets ansvar för de skador som avses i denna punkt.

6. De som är anställda hos Värdeandelsföreningen, Finlands Aktiecentralregister Andelslag och Helsingfors Penningmarknadscentral Ab samt inom Helsingfors Fondbörs Ab:s handels- och clearingsystem, övergår enligt sitt samtycke när denna lag träder i kraft i värdepapperscentralens anställning. Vid övergången skall iakttas vad 7 § lagen om arbetsavtal (320/70) stadgar om arbetsgivarens rättigheter och skyldigheter.

7. De ägarförteckningar som avses i 4 § 2 mom. och de förteckningar som avses i 13 § 1 mom. 2 punkten, med undantag för de förteckningar som avses i 3 § lagen om värdeandelskonton, de konton och förteckningar som avses i den sistnämnda lagens 16 § samt de i 27 § nämnda emissionskontona för värdeandelar som avses i 26 §, utan hinder av 1 punkten, skall börja föras hos värdepapperscentralen inom tolv månader från lagens ikraftträdande.

8. Vad som i någon annan lag stadgas eller bestäms om värdeandelsföreningen eller om andelslaget som sköter aktiecentralregistret gäller efter denna lags ikraftträdande värdepapperscentralen. Om det i en författning som har givits före denna lags ikraftträdande hänvisas till något stadgande som upphävs eller ändras genom denna lag, gäller hänvisningen de stadganden i denna lag som ersätter de upphävida stadgandena.

9. Det utnämningsförfarande som avses i lagens 24 § skall iakttas när medlemmar följande gång väljs till rättelsenämnden efter att lagen trätt i kraft.

10. Bolag vars aktier är föremål för offentlig handel skall uppfylla den i 25 § 1 mom. nämnda skyldigheten senast den 31 december 1998, om inte finansinspektionen av särskilda skäl beviljar dispens.

11. De registeransvariga skall senast den 31 december 1998 hos statsrådet ansöka om förnyande av sin koncession enligt 7 § 1 mom. 3 punkten eller upphöra med sin verksamhet, om inte vederbörande ministerium på framställning av värdepapperscentralen till denna tidpunkt har fastställt en verksamhetsplan om centralisering av värdeandelsregistren i värdepapperscentralen. Ministeriet skall innan planen fastställs utverka samtycke av den registeransvariga vars register enligt planen eller en del av planen centraliseras till värdepapperscentralen. Vid förnyande av koncessionen skall iakttas vad 8 § stadgar om beviljande av koncession. Om en registeransvarigs koncession inte förnyas eller om registrets verksamhet avslutas, övertar värdepapperscentralen omedelbart skötseln av detta värdeandelsregister. På avslutandet av registrets verksamhet tillämpas vad som stadgas i 9 § 3 mom.

12. Genom denna lag upphävs 2 och 3 §§, 4 § 1 mom. 1 och 2 punkten och 2 mom. lagen om införande av lagen om värdeandelsystemet samt den lagstiftning som har samband med den (1069/91) samt 1 och 5 §§ förordningen om värdeandelsystemet (1073/91).

Lag

om ändring av lagen om värdeandelskonton

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 17 maj 1991 om värdeandelskonton (827/91) mellanrubriken före 36 §,

ändras 2 § 2 mom., 3 §, 4 § 1 mom., 5 a § 3 mom., 7 § 1 mom., 15 och 16 §§, 17 § 2 mom., 19 §, 20 § 2 mom., 25 § 1 mom., 30 § 1 mom. 2 punkten, 32 § 1 och 3 mom., 34 §, 36 § 1 och 3 mom.,

av dessa lagrum 3 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 30 december 1992 (1624/92), 5 a § 3 mom. i lag av den 8 december 1995 (1387/95), 15 § i lag av den 25 januari 1993 (53/93) och 32 § 3 mom. i lag av den 5 november 1993 (919/93), samt

fogas till lagen en ny 35 a § och före den en ny mellanrubrik, som följer:

2 §

Om de rättigheter och begränsningar som avses i 1 mom. 3 punkten endast gäller en del av de noterade värdeandelarna, skall de värdeandelar som är föremål för rättigheterna eller begränsningarna individualiseras så som värdepapperscentralen bestämmer. Rättigheterna och begränsningarna kan anges med förkortningar som fastställs av värdepapperscentralen.

3 §

Värdepapperscentralen skall föra en förteckning över dem som innehar de rättigheter som hänför sig till de noterade värdeandelarna.

Rättsinnehavarens namn, hemort och postadress samt vid behov betalningsadress skall införas i förteckningen. Dessutom skall rättsinnehavarens finska personbeteckning anges eller, om sådan inte finns, ett identifikationsnummer som värdepapperscentralen har fastställt. Av identifikationssignumet skall i fråga om fysiska personer framgå födelsedatum.

4 §

Värdepapperscentralen skall föra en förteckning över vilka slags värdeandelar som har noterats på värdeandelskonton i värdeandelsregistren.

5 a §

En registeransvarig eller en värdepappersförmedlare som avses i 1 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen kan vara innehavare av ett förvaltningskonto. Även en utländsk värdepapperscentral eller någon annan sådan utländsk sammanslutning som står under tillräcklig offentlig tillsyn och vars ekonomiska verksamhetsbetingelser och förvaltning uppfyller kraven på en tillförlitlig skötsel av uppgifterna kan av värdepapperscentralen godkännas som kontoinnehavare. På ett förvaltningskonto som förvaltas av en utländsk värdepapperscentral får utan hinder av 1 mom. också noteras sådana värdeandelar som ägs av en finsk medborgare eller en finsk sammanslutning eller stiftelse och som avses i 4 § 2 mom. lagen om värdeandelsystemet.

7 §

En panträtt som har noterats på ett värdeandelskonto till förmån för den som för värdeandelsregistret, nedan den registeransvarige, träder i kraft vid den tidpunkt då ett meddelande därom har tillställts värdepapperscentralen. Värdepapperscentralen skall underrätta den registeransvarige om denna tidpunkt, och tidpunkten skall också antecknas på värdeandelskontot som noteringstidpunkt för rättigheten. Den registeransvarige skall genast på eget initiativ avföra noteringen av sin panträtt när panträtten upphör.

15 §

Genom förordning kan stadgas att uppgift om att rättsinnehavaren har dött, försatts i konkurs eller ställts under förmynderskap eller om att en god man har utsetts för honom eller om att saneringsförfarande har börjat skall noteras också efter anmälan som en registermyndighet eller domstol gör till den registeransvarige eller värdepapperscentralen.

16 §

För de värdepappersförmedlare som avses i 1 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen kan ett särskilt värdeandelskonto (*kommisionskonto*) föras över värdepappersförmedlaren och hans kunders värdeandelar, på vilket de värdeandelar får noteras som har lämnats till försäljning. En överlåten värdeandel överförs mot betalning för andelen från kommissionskontot till förvärvarens värdeandelskonto eller till hans värdepappersförmedlars kommissionskonto.

En värdepappersförmedlare får utan hinder av 4 kap. 5 § 1 mom. värdepappersmarknadslagen pantsätta ett kommissionskonto, om pantsättningen bygger på ett sådant finansieringsarrangemang för clearing och redovisning av handel med värdeandelar som värdepapperscentralen har godkänt.

17 §

Beslutet om notering fattas så att avgörandet antecknas på värdeandelskontot. Anteckningen skall göras utan dröjsmål. Klockslaget för beslutet skall antecknas på kontot så som värdepapperscentralen bestämmer. Om ansökan helt eller delvis avslås eller avvisas, skall ett särskilt beslut dock meddelas. I samband med detta skall grunden för beslutet nämnas och upplysning ges om möjligheten att söka rättelse.

19 §

Av varje beslut om notering skall enligt värdepapperscentralens föreskrifter tas en säkerhetskopia som inte senare kan ändras. Säkerhetskopiorna samt kopior av de skriftliga handlingar som gäller grunderna för beslutet skall förvaras så som värdepapperscentralen bestämmer.

Den registeransvarige skall enligt värdepapperscentralens föreskrifter föra en för-

teckning över de ansökningar om notering som har avvisats eller avslagits.

20 §

Om de värdeandelskonton som på emittenternas bekostnad skall föras inom värdepapperscentralens värdeandelsregister stadgas i 10 § lagen om värdeandelssystemet.

25 §

Den registeransvarige skall på registerdagarna underrätta värdepapperscentralen om ändringarna i de på värdeandelskontona noterade värdeandelarnas sammanlagda saldo, särskilt för varje slag av värdeandel. Meddelandet skall tillställas föreningen i en form som lämpar sig för automatisk databehandling.

30 §

Den registeransvarige är oberoende av värdslöshet skyldig att ersätta skada som har uppkommit genom

2) ett tekniskt fel eller funktionsavbrott vid behandling eller underhåll av värdeandelsregistrets dataregister eller när data överförs till ett annat värdeandelsregister eller till värdepapperscentralen, eller genom

32 §

Om värdepapperscentralens ansvar för skador som nämns i 30 § stadgas i 17 § lagen om värdeandelssystemet.

Domstolen skall på tjänstens vägnar underrätta värdepapperscentralen om anhängiga tvister som gäller skadeståndsskyldighet för värdeandelsregister och som enligt 17 § lagen om värdeandelssystemet kan leda till sekundär skadeståndsskyldighet för värdepapperscentralen.

34 §

Värdepapperscentralen och värdeandels-emittenten har rätt att av den registeransvarige få kopior av de handlingar samt redogörelser för de övriga utredningar med stöd av vilka förvärvet av värdeandelen har noterats på värdeandelskontot.

*Tillsyn, rättelseförfarande och
ändringssökande*

35 a §

Finansinspektionen övervakar att denna lag samt de med stöd av den utfärdade och fastställda stadgandena, bestämmelserna, reglerna och anvisningarna iakttas.

36 §

Var och en vars rätt berörs av ett sådant beslut av den registeransvarige som gäller notering eller rättelse i andra fall än de som åsyftas i 18 § 1 mom. eller som gäller lämnande av uppgifter om ett värdeandelskonto i andra fall än de som åsyftas i 33 § 3 mom., eller av ett beslut genom vilket en noterings- eller rättelseansökan eller en ansökan om att få uppgifter om ett värdeandelskonto har avslagits eller avvisats, får söka ändring hos rättelsenämnden inom 14 dagar från den dag då beslutet delgavs honom eller, om beslutet inte har delgivits honom, inom 14 dagar från den dag då han

fick kännedom om beslutet. Värdepapperscentralen, om det är fråga om en värdeandel som avses i 4 § 1 mom. lagen om värdeandelssystemet, samt värdeandelsemittenten har inom samma tid rätt att söka ändring i ett beslut genom vilket en värdeandel har noterats på ett värdeandelskonto.

Ärendets behandling i nämnden är avgiftsfri för parterna. Om yrkandet bifalls, har den som söker rättelse rätt att få ersättning av värdepapperscentralen för sina kostnader i saken.

Denna lag träder i kraft den 1997.

Värdepapperscentralen skall börja föra de förteckningar som avses i 3 § 1 mom. senast den 31 december 1998 och de förteckningar som avses i 4 § 1 mom. inom tolv månader efter ikraftträdandet.

Lag

om ändring av lagen om aktiebolag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 29 september 1978 om aktiebolag (734/78) 3 a kap. 1 § 2 mom., 3 § 1 och 2 mom., 5 § 3 mom., 7 § 1 mom., 8 § 1 mom. och 15 §, av dessa lagrum 1 § 2 mom., 3 § 1 mom. 5 § 3 mom., 7 § 1 mom., 8 § 1 mom. och 15 § sådana de lyder i lag av den 17 maj 1991 (832/91) samt 3 § 2 mom. i lag av den 22 maj 1992 (437/92), som följer:

3 a kap.

Aktier som hör till värdeandelssystemet

1 §

Beslutet om att överföra aktierna till värdeandelssystemet skall utan obefogat dröjsmål anmälas för registrering. Till anmälan skall fogas värdepapperscentralens samtycke, om bolagets aktier inte är föremål för offentlig handel.

3 §

För de aktieägare som inte har givit värdeandelsregistret sina aktiebrev för notering av äganderätten skall på anmälningsdagen öppnas ett gemensamt värdeandelskonto i värdepapperscentralens värdeandelsregister. Som kontoinnehavare antecknas bolaget för de oanmälda aktieägarnas räkning.

Hos värdepapperscentralen skall göras upp en särskild förteckning i vilken införs de aktieägare enligt aktieboken vilkas aktiebrev

inte senast på anmälningsdagen har lämnats in för notering enligt 2 §. En sådan förteckning behöver dock inte göras upp, om överföringen av bolagets aktier till värdeandelsystemet sker på ett av värdepapperscentralen godkänt sätt som tryggar aktieägarens rättigheter och som innebär att aktiebrevens förses med en anteckning som gör det möjligt att utreda varje aktiebrevs samband med noteringen på värdeandelskontot. Numren på de aktier som har noterats på det konto som nämns i 1 mom. eller numren på aktiebrevens för dem skall kunna klarläggas.

5 §

I värdepapperscentralens regler kan vid behov föreskrivas närmare om det förfarande som avses i 1 och 2 mom.

7 §

Om en tillfällig notering av förvärvarens fång har gjorts enligt 18 § lagen om värdeandelskonton, skall förvärvaren inte införas i aktieägarförteckningen. Värdepapperscentralen skall i stället föra en särskild förteckning (*vänteförteckning*) där förvärvet antecknas tills den slutliga noteringen har gjorts. Vid en tillfällig notering skall förvärvarens fångesman likaså avföras ur aktieägarförteckningen och anges i vänteförteckningen.

8 §

Var och en har rätt att hos värdepapperscentralen ta del av aktieägar- och vänteförteckningen samt, om bolaget har terminalförbindelse till värdepapperscentralen, också på bolagets huvudkontor. Om bolagets skyldighet att ge kopior av aktieägar- och vänteförteckningen eller en del av dem gäller 3 kap. 12 § 2 mom.

15 §

Bolagets styrelse kan besluta att lån mot konvertibla skuldebrev eller optionslån skall emitteras inom värdeandelssystemet. Då ersätter värdeandelsregistrets noteringar om låneandelarna och optionsrätterna de åtgärder enligt 5 kap. som gäller konvertibla skuldebrev eller optionsbevis. Värdepapperscentralen för en förteckning över innehavarna av skuldebrevens och optionsbevisen. Stadgandena i 6 och 7 §§ gäller i tillämpliga delar denna förteckning.

Denna lag träder i kraft den 1997.

Föreskrifter som värdeandelsföreningen med stöd av 5 § 3 mom. har meddelat före lagens ikraftträdande är i kraft som värdepapperscentralens regler till dess att värdepapperscentralens regler fastställs.

Lag

om ändring av värdepappersmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i värdepappersmarknadslagen av den 26 maj 1989 (495/89) 5 kap. 2 § 1 mom. 1 och 3 punkten samt 4 §, sådana de lyder i lag av den 26 juli 1996 (581/96), som följer:

5 kap.

Stadganden om insynsställning

2 §

Anmälningsskyldighet

Innehav av aktier som är föremål för offentlig handel och av värdepapper som enligt lagen om aktiebolag berättigar till aktier samt av andra aktier i ett bolag som emitterat värdepapperen och av andra värdepapper som enligt lagen om aktiebolag berättigar till aktier är offentligt, om värdepapperets ägare är

1) medlem eller suppleant i styrelsen eller förvaltningsrådet, verkställande direktör eller dennes ställföreträdare, revisor eller revisors-suppleant för det bolag, den värdepapperscentral, den fondbörs, den värdepappersförmedlare eller någon annan sammanslutning som ordnar offentlig handel med sådana värdepapper eller anställd hos den revisions-sammanslutning som har huvudansvaret för bolagets revision,

3) någon annan anställd hos en värdepapperscentral, en fondbörs, en värdepappersförmedlare eller hos någon annan sammanslutning som ordnar offentlig handel med detta slags värdepapper än en sådan som avses i 1 och 2 punkten, eller

4 §

Den som till en värdepapperscentral, en fondbörs och en värdepappersförmedlare som ordnar annan offentlig handel eller till en sammanslutning av värdepappersförmedlare står i ett sådant förhållande som avses i 2 § 1 mom. 1 eller 3 punkten skall när han tillträder uppdraget underrätta fondbörsen, värdepappersförmedlaren eller sammanslutningen om vem han är förmyndare för, om sådana sammanslutningar eller stiftelser som avses i 2 § 1 mom. 4 punkten samt om förändringar i dessa uppgifter. Till sin anmälan skall han foga de uppgifter som avses i 3 § 1 mom. 4—6 punkten.

Denna lag träder i kraft den 1997.

Lag

om ändring av 2 § lagen om finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 11 juni 1993 om finansinspektionen (503/93), 2 § 13 och 14 punkten,
sådana de lyder i lag av den 26 juli 1996 (572/96), som följer:

2 §

Tillsynsobjekt

Denna lag träder i kraft den
1997.

Med tillsynsobjekt avses i denna lag:

13) clearingorganisationen och clearing-
medlemmen,

14) värdepapperscentralen, värdepappers-
centralens fond och värdepapperscentralens
clearingfond,

Helsingfors den 3 december 1996
